

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ОГІРЧЕНА — КАЖЕ РУЗВЕЛТ

— ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт два рази в однім дні натаврував гостро напад Німеччини на Бельгію, Голандію і Люксембург. Перший раз він зробив це на пресовій конференції перед газетарями, а другий раз у радіовій промові, зверненій до конгресу всеамериканських учених. Він казав, що повні симпатизує і погоджується з заявою голландської королеви Вільгельміни, в якій теж гостро натаврувано німецький поступок та в якій є заклик голандців боротися з наїзниками. Рузвелт ствердив, що ця агресія містить у собі загрозу для Америки. В слід за тим він закликав усі американські краї консолідуватися разом в обличчі цієї загрози. Президент заявляв, що цей черговий німецький напад не змінив неутраляного положення Америки й висловлює бажання, щоб далі вдалося вдержати Америку в мирі. Але як довго це буде вдаватися, президент не відповів.

АПЕЛЬ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ВАШИНГТОН. — Заряд Американського Червоного Хреста видав заклик до всіх американців, щоб в обличчі нових брутальних нападів в Європі склали жертви на потерпіле цивільне населення. Завданням Американського Червоного Хреста (є в найближчій часі зібрати десять мільйонів доларів. Заклик заряду піддержав президент Рузвелт.

ВІДКРИТТЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЬО ЙОРК. — Цей суботи відкрито другий сезон Світової Вистави в Нью Йорку. Погода була гарна і на виставу прибуло чимало людей. Заряд вистави не хотів передбачати, скільки людей прийде на відкриття, бо минулого року голова виставової корпорації, Гвейлін, заповів, що прийде мільон людей. Люди настрашались, що буде велика юрба й прийшли в значно меншій кількості. Цього року голова виконного комітету, Гібсон, заявив, що всі, котрі прийдуть, матимуть знамениту і дешеву забаву.

НЕБЕЗПЕКА ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стеить повідомив, що хоч у Бельгії і Голандії шаліє війна і град бомб спадає на столиці, проте американські посли в тих краях, Кудага в Бельгії і Гордон в Голандії, отримуватимуться на своїх стійках. Коло американських амбасад, пару сот кроків у віддаленні, вже впало чимало бомб, ушкоджуючи будинки та вибиваючи шибви.

ЗБІЛЬШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШИНГТОН. — Секретар війни Вудрінг поновив своє жадання, щоб конгрес у найкоротшім часі призначив коло 400 тисяч доларів на помноження й озброєння американської армії. Її треба довести в короткому часі до 750 або мільона регулярного війська, казав Вудрінг. Також треба розпочати на широку скало будову воєнних літаків.

НОВИ ЗАМОВЛЕННЯ АЛІАНТІВ.

ВАШИНГТОН. — Аліанти знов замовили в Америці велике число воєнних літаків, бомбовиків і лівців, в числі чотирьох тисяч. Усіх літаків аліанти дотепер замовили сім тисяч. З того чимало вже їм доставлено.

ВИСЛІДКА КОНСУЛЯ ДО ГРЕНЛЯНДІЇ.

НЬО ЙОРК. — З ньюйорського порту відіхав до Гренляндії корабель, який на собі повіз американського новоназначеного консула, а також для нього провіант на пів року. Внаслідок захоплення Данії Німеччиною становище Гренляндії, що дотепер була данською посістю, стало непевне. Щоб підкреслити, що Америка не згодиться, щоб якась нова потуга втискала на західну півкулю, Америка скріпила дипломатичні і торговельні зв'язки з Гренляндією і послала туди свого офіційного представника.

„СУХІ” КАНДИДАТИ.

ШКАГО. — Партія „сухих”, себто тих, що дали вірять у прогибцію і хотіли б її повороту, вибрала своїх власних кандидатів на президента і заступника до надходячих президентських виборів. Ними є економіст Бібсон і бізнесмен Мурмен. Крім прогибції згадані кандидати будуть заступати ще певну платформу, яка відродження американського економічного життя основує на духовім відродженні.

УВІЛЬНИЛИ ДВОХ „ФРОНТОВЦІВ”.

НЬО ЙОРК. — Суд увільнив двох „фронтовців” від закиду перевертної акції та підготовки до повороту від карі. Решта, в числі 14, ще залишається під доглядом суду і над ними ведеться розправа.

ВІДЗНАЧЕННЯ МОЛОДОГО УКРАЇНЦЯ

БОСТОН. — Молодий хлопець українського походження, Степан Берестецкий, син Андрія, зазнав гарного відзначення серед своїх американських товаришів в Гайд Парк Гай Скул у Бостоні. Внаслідок того, що його класа, яку він сам передтим як капітан вишколював, виявилась найкращою з пробних вправ у марші, його назначено „шкільним полковником” і він нестиме з пробних вправ у марші, його назначено „шкільним полковником” і він нестиме свою школу в планованій шкільній параді в Бостоні.

Один з комітетових, Клемент Нортон, що причинив „полковницю” відзнаку на грудях молодого Берестецкого, описує про зустріч з ним в одній бостонській газеті і каже, що молодий Берестецкий, запитаний хто є його родичі, миттю відповів, що батько є портером в однім клубі. А серед учеників, додає від себе Нортон, яких вестиме Берестецкий, є багато синів замовних і впливових громадян. „Щось таке можливе лиш в Америці”, зазначає він.

Та він випитував далі хлопця про його походження. Без вагання відповів хлопець, що він є українського походження. Вкупі з тим Нортон обширніше згадав про Україну, про її багатства, терпіння, заможність шістьох мільйонів українців більшовицькою владою, і вкінці про українські змагання до волі. „Коли цей молодий хлопець, що осягнув нагороду, сказав мені вчора на площі вправ у Гайд Парку, що він є український американець, це нагадало мені про наведені речі”, закінчує К. Нортон.

БОЖЕВІЛЬНИЙ МОНАХ ПОСТРІЛИВ ТРЬОХ В ІТАЛІЙСЬКІЙ МОНАСТІРІ

В монастирі коло Галівія (Сицилія) збожевів один монах і пострілами з рушнички убив 74-літнього братчика Бонджорно, а двох інших тяжко поранив.

Напад стався підчас ранішнього богослуження в каплиці. Божевільний утік потім у поближкий ліс, де тепер шукає його поліція.

ВАНДРУВАННЯ ФАРМЕРІВ

ВАШИНГТОН. — Комітет Ла Фолета далі розглядав справу мігрування фермерських робітників у середніх і західних стейтах. До попередньо вичислених причин того вандрування додано і те, що між працедавцем і робітником нема налаштованого доброго контакту. Також те, що робітники не є добре організовані і часто самі себе перешкоджають у цілі. Бувають такі місця в каліфорнійській стейті, до робітників збираються в однім місці рано і ждуть на троки землевласників, що мають приймати і їх забрати на працю. Ті троки приїждять та водночас післяноч торгуватися за ціну. Як довго робітники держаться солідарно, так довго вони вдержують належну ціну. Колиж один з них згодиться на малу ціну, за ним іде другий, третій і скоро за безцінь стають усі на працю.

З ЛІКАРЯ НА „ЕЛЕВЕЙТОР-МЕНА”

У Нью Йорку помер у четвер Луїс Фут, що працював на шпитальному „елевейторі” в міській шпиталі Белву, возячи людей з одного поверху на інший. Помер він без маетку й місто вже збиралося поховати його на міський кошті, коли медичний суперінтендент того шпиталу розкрив цікаву тайну. Каже він, що дев'ять літ тому до нього прийшов лікар д-р Луїс Натаніел Фут і просив його дати йому якусь просту роботу в шпиталі. Оповідь при тому, що йому померла мати та що з її смертю він стратив усякий інтерес до життя. Він хотів покинути лікарську практику, хоч вона була досить гарна, і робити щось таке, що не вимагає ніякого умовного напруження.

Суперінтендент шпиталу згодився допомогти йому дати роботу. Він заповнив лікарю, що він ніколи не зрадить його тайни, себто так довго, як довго цей буде жити. Тепер по смерті д-ра Фута він вважається звільненим від обов'язків.

Лікарі зложилися, щоб урятувати свого колишнього товариша від похорону на публічний кошті.

ІТАЛІЯ ЗАДЕРЖУЄ НЕВТРАЛЬНОСТЬ

РИМ. — З запевнення, яке дав американський амбасадор Філіпп від італійського міністра закордонних справ, Чана, виходить, що Італія рішучо не піде тепер до війни. Та це від неї не залежить, бо події можуть розвинути кожної хвили в такий спосіб, що її втягнуть. Хіба що цього не захочуть самі аліанти. І так мабуть є.

ЩО БУДЕ З КАЙЗЕРОМ?

БЕРЛІН. — У Німеччині вже думають про те, що робити з бившим кайзером Вільгельмом, що перебуває в Голандії, в Дорн, ніби на вигнанні. Кажуть, що лишать йому вільну волю. Очевидно в такому випадку, як німці захоплять владу в Голандії.

ВИДНО НЕ ЛЮБЛЯТЬ ЗАКОНУ

З різних повітів стейту Пенсильванія доносять, що останніми днями сильно збільшилось число людей, що вибирають подружжя „лайсенс”. В деяких випадках зросло вдесятеро. Уряд приписує це тому, що з днем 17. травня входить у життя новий закон про фізичні оглядини кожної людини, що одружується. Хоча цей закон видно має на цілі охоронити молодість перед наслідками, які могла би для них мати дієчна недуга, молодята воліють дружитися без таких оглядин.

ВРЯТУВАВ РОДИНУ З ПОЇЗДУ

Машиніст і пічкур товарного поїзду залізничі „Вестерн Меріленд”, переїжджаючи коло Ферфілда в Пенсильванії, побачили з поїзду горючий дим на фармі. Не бачучи нікого коло фарми, вони догадалися, що мешканці дому певно сплять і нічого не знають про те, що їх дим у вогні. До дому було коло дві милі. Робітники задержали поїзд і стали свистати локомотивною свиставкою так довго, поки люди на фармі не збудилися. Було їх там 11 осіб: 75-літній Джан Стейлі, його дочка, її чоловік та їх 8 дітей.

ЗАЧАЛАСЯ ВЛАСТИВА ВІЙНА — НА ЖИТТЯ І СМЕРТЬ

ЛОНДОН. — З хвилиною, як німецькі війська вступили на землі Голандії, Бельгії й Люксембургу, відчувалося, як у Німеччині так і в Англії, чи в аліантв узагалі, що зачалася властива світова війна. Гітлер заявив, що це війна „на життя і смерть”. Але так її відчують і в Англії.

ПЕВНІ ПЕРЕМОГИ.

ПАРИЖ. — Дві години по тім, як німецькі війська пробували перейти бельгійсько-німецьку границю, вмаширували до Бельгії французькі й англійські війська, витані оваційно населенням. Настрій у всіх був бадьорий. Видно, що як населення так і військо було віддавна приготоване на такий момент. Нову війну прийнято з відвагою, енергією і повною вірою в перемогу, згідно з тим, що заявив генерал Гамелен як командант французької воєнної сили.

ЩО КАЖЕ ГІТЛЕР?

БЕРЛІН. — Канцлер Гітлер, що перебуває на фронті, видав спеціальний денний приказ з нагоди вмаршу німецьких військ до Бельгії й Голандії. Сказав, що надійшла та година, на яку ждав німецький жовнір. Заявив, що від 300 років Англія й Франція намагались ломати німецьку силу і не допускають, щоб Німеччина стала великою і сильною. Франція, казав Гітлер, виповідала Німеччині війну 31 раз упродовж останніх 200 років. При кінці зазначив, що Франція й Англія хотіли напасти на Німеччину з півночі, але це їм не вдалось. А тепер пробували напад на Рур через Голандію і Бельгію, але й тут німецьке військо стало їм тепер на перешкоді.

„ПЕВНІ” ДОКАЗИ РІБЕНТРОПА.

БЕРЛІН. — Німецький міністер закордонних справ, Рібентроп, заявив представникам преси, що німецький уряд має „незбиті докази”, що Франція й Англія плянували напасти на Німеччину, зглядно на рурську область, через Голандію і Бельгію, про що уряди тих двох країв знали і дали на те згоду. Ось ті „докази” мають бути причиною, чому Німеччина напала на Бельгію і Голандію.

НІМЕЦЬКИЙ НАСТУП ЗДЕРЖАНО.

ЛОНДОН. — З воєнних комунікатів виходить, що „блискавична війна”, яку німці розпочали в Бельгії й Голандії, не є подібна до той, яку вони вели в Польщі. Німецький наступ був відразу здержаний. Усюди є слідне добре приготування до війни. В Бельгії на чолі армії станув король Леопольд. Німецькі повітряні атаки не є для бельгійців ніякою несподіванкою. Усюди функціонує знаменито противітунська артилерія. Комунікати голандського воєнного командування стверджують, що армія має повну контролю над воєнними подіями.

ЧОРЧИЛ ПРЕМІЕРОМ.

ЛОНДОН. — У часі, коли приходить аліантам зачинати властиву війну, Англія переживає тяжку кабінетну кризу. І це треба рахувати в її користь, що може виходити з такої кризи дуже скоро і з новими надіями. Чеймберлін уступив, а його місце заняв войовничий Вінстон Чорчил. Зайдуть ще інші поважні зміни, які потрібні на те, щоб війна була ведена з повною рішучістю, бо цього домагається англійський загаль.

ДЕ ДІВАЮТЬСЯ ШКИРИ В УКРАЇНІ?

МОСКВА. — Держава дістає в Україні тільки половину свинячих шкур. Тому Микита Хрущев запитує, де дівається решта. Виходить, що населення зїдає річно до 3,500,000 свинських шкур, бо їх не доставляє. З убитих у 1938 р. 8,500,000 свиней доставлено урядові тільки 4,392,000 шкур.

ЗАЧАЛОСЯ БОМБАРДУВАННЯ МІСТ.

БЕРЛІН. — Німці відгрозжуються, що відплатяться за бомбардування міста Фрайбургу. Аліанти кажуть, що німецькі летуни бимбардували в Франції, Бельгії й Голандії в такий спосіб, що згинуло багато цивільних людей, та що будуть за те відплатитися. З того виходить, що в скорому часі готово прийти до бомбардування великий міст як у Німеччині так і по стороні аліантів.

ГОТОВІ ВТЯГНУТИ У ВІЙНУ ШЕ Й ШВАЙЦАРІЮ.

БАЗЕЛЬ (Швайцарія). — Уже була повітряна боротьба між німецькими і французькими летунами на швайцарській території. Було навіть знищення невеликої залізничної стації недалеко Базелі. А це значить, що німці готові пробувати атакувати Францію з полудня через Швайцарію. А це втягне до війни ще й ту неутраляну державу.

БАЛКАН ПОВИТИЙ СУМОМ.

БІЛГОРОД. — Як у Югославії так і в Румунії величезне напруження, бо події в Бельгії й Голандії не ворожать нічого доброго. Усі відчують, що скоріше чи пізніше Балкан таки буде втягнений у війну.

ВЕЛИКОДНІЙ ДАРУНОК УКРАЇНЦІВ ЖІНЦІ ГУБЕРНАТОРА КОНЕТИКОТУ.

З приводу українського Великодня українські мешканці Бриджпорту вислали делегацію до пані Р. Болдзинової, жінки губернатора з того стейту, щоб їй зложити в дарунок збір писанок. У делегації були: Іван Максим (10); Вірджінія Чернявська (10); Міля Глева (15). За ними стоять: пані Анна Чернявська й пані Анастасія Бих.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ОБМІНЯННЯ ДУМКАМИ

Українська справа знайшла у дуже тяжкому і скомплікованому положенні. Це ясне, коли брати під увагу саме тільки міжнародне положення, а поминати те все, що діється в нутрі самого українського народу. Замотує ту справу до певної міри ще й те, що український нарід не має свободи слова не тільки на своїх землях, але також і в подавляючій більшості тих країв, де він є „у гостях”. Боронити українцеві українську справу згідно з тим, як він відчуває у своєму серці і як переконаний, тяжко в багатьох краях навіть тоді, коли він є громадянином тих країв і не робить нічого такого, що йшло б тим краям на шкоду. І там приходиться йому мовчати, а часом і кривити душою. Хіба тільки в одній Швейцарії в Європі й тут в Америці є ще змога найбільш свobodно говорити також і про українську справу. І саме тому, коли мова про нас, повинні ми використати ось ту свободу для чесної й отвертої дискусії на різні теми, зв'язані з сучасним світовим положенням і з обороною української справи.

Ми повинні самі забирати голос і давати тут тим українцям, що живуть в інших краях, нагоду висказувати свої думки. Очевидно, що маємо тут на думці серйозну дискусію, а не кидання словами, чи такі заклики, що не намагаються розв'язувати певну проблему і не вказують якогось виходу. Не думайте, що ми вже зводили з собою довгі літа. І багато втратили на це енергії. Тому повинні були з цього дечого такого навчитись, що повинно бути тепер використане для добра загальної справи.

Щоб так було, мусимо, принаймні тепер, мати терпеливість прислухатись і до такої думки, яка нам здається неприемлемою. Бо краще, щоб така думка була виявлена й розумно відповіджена, ніж щоб була заглушена. Бо, йдучи таким шляхом, не тільки краще одні одних зрозуміємо, але й скоріше схилимось до співпраці. Не пора тепер відкидати робітників, що працюють на народній і політичній ниві. А треба їх стягати до купи і запрягати до праці. В такому моменті ми не повинні тратити і найменшої сили, а треба держатись клича: Всі на фронт, усі до праці! У тому напрямі треба повести і ту акцію, що зв'язана з Конгресом Американських Українців. Бо йде не тільки про Конгрес, але і про те, що буде по ній. Іде не тільки про маніфестацію української політичної думки, але й про те, що далі робити, щоб та думка здійснилась. А це теж вимагає широкого виміру думок.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(43)

В руки пана десятичника Задомби дописав Писецький ремби, на його службу відповідалість...

— Відповідальність...
— Передав арештанта пана сотника, шляхетно уродженого Богдана Зинівія, двох імен Хмельницького.

Перо пана Писецького збунтувалося й порскнуло так, що він аж мотнувся головою і виривався з сотника.

— Пишіть, пишіть, бо ніколи! — наставляв Хмельницький. — Але пан Писецький не писав. Поклав перо й протирав очі.

— Пишіть, пане Писецький! — вибачайте, ваша милість.

— Я сьогодні мав зайву оказію випити чарку. Вибачайте, коли не дочув чи не порозумів... Тут щось не тее...

— Все в порядку, а ви, будь ласка, пишіть: Пана сотника, шляхетно уродженого Богдана Зинівія, двох імен Хмельницького...

Насилу дописав Писецький до назвища, при кожному слові нижучи плечима й головою похитуючи. Колиж закінчив писання, зареготав мов кінч, та зразу обірвав.

— Вибачайте, вашмості, що розреготався мов конина, але добре то жартувати, щоб не хорувати.

— Певне, що добре — потакнув Хмельницький і, узавши папір і перо від Писецького, подав його десятичнику: — Підпишіть.

— Хіба знаком хреста святого... — промирих десятник.

— Хай буде, пан Писецький підлише, а ви перо повилапте чарку. Вибачайте, котрим. Писецький робив усе, що йому казали, але низати плечима не переставав.

— А тепер, будь ласка, пане Писецький, перепишіть цю на Зинівія, двох імен Хмельницького...

— Справді? — не довіряв

ДВАЦЯТЬ РОКІВ ПІСЛЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ДОГОВОРУ У ВАРШАВІ

21. квітня 1920 р. у Варшаві був підписаний союзний договір між Польщею та представниками Української Народної Республіки (гол. отаман С. Петлюра і міністер закордонних справ Андрій Лівицький). Слідом за цим польське військо рушило на схід проти російських більшовиків. В травні польська армія під проводом Ридза-Сміглого взяла Київ. Але вже в червні поляки мусили відступити з території Наддніпрянської України, бо більшовицька кіннота Буденного наблизилася до Варшави. В загальній панії найбільшу холонднокровність і відвагу виявила армія УНР: під проводом Омеляновича-Павленка, Юрія Тютюнника та Безручка не пустила більшовиків, що вже були в глибокому тилі польської армії, українці відбили кінноту Буденного в Галичині та коло Замостя і цим уможливили в серпні „чудо над Вислою”, підготоване французьким генералом Вейганом та Пискусдким. Прогнавши більшовицьку армію на схід, польський уряд охоче прийняв советські мирові пропозиції і заключив з Москвою перемир'я, а потім, у березні 1921 року, мир у Ризі. Така зовнішня сторона подій 1920—21 року.

Погляньмо на самий договір і обставини, що були перед ним. 1918—19 року для досягнення мети української національної революції — державної самостійності і соборності — українському народові треба було вести війну проти Московщини більшовицької і монархічної (генерала Денікіна), проти Польщі (за західні українські землі), проти Румунії (за Буковину й Басарабію) та проти Угорщини за Карпатську Україну. Українська Національна Рада Західної України в Станиславові для зміцнення фронту проти Польщі мусила відмовитися від оборони Карпатської України та Буковини. Коли під натиском польської армії ген. Галера в червні 1919 р. мусив уряд і військо Західної України відступити за Збруч, то тут був даний клич: „Через Київ на Львів!” Обєднавши політичні і військові свої сили, українці планували зломити найнебезпечнішого окупанта — більшовицьку Росію. Думалося, що коли українська держава зміцніє над Дніпром, то не буде тяжко раніше чи пізніше зібрати до купи, під українською владою, також

інші землі, заселені нашим народом. Але така однодумність і однодушність тривала недовго. Коли при кінці серпня 1919 р. українські армії зіткнулися з „білими” росіянами генер. Денікіна, то в частині західно-українських політичних провідників запанувала думка, що треба порозумітися з російськими монархістами і з їх допомогою „вишлювати” Галичину. Армію Денікіна підтримувала тоді Франція та Англія. Наказ полякам „очистити східню Галичину від більшовицьких банд” дали політики держав Антанти з Парижу 25. червня 1919 р., хоч там не було тоді ніяких більшовиків, лише українське військо. Через те дехто з західно-українських політиків (як от д-р В. Панейко у Парижі) тишив себе подією, що через порозуміння з „білими” москалями вдасться „очиститися” в очах всемогутньої Антанти від підозріння щодо більшовизму або „герма-нофіліста”, яке часто закидувало буншим австрійським українцям.

Та так є, що коли прийшло до боротьби з денікінцями в жовтні 1919 р., то непогода і пошесті підірвали бойову українську силу так, що команда армії сама підписала договір про підпорядкування Української Галицької Армії владі Денікіна. Наддніпрянська армія далі провадила боротьбу з московським найзником, але отаман Петлюра, як і диктатор Петрушевич виїхали за кордон: перший до Варшави, другий — до Відня.

Для поляків тоді прийшов найвигідніший момент, щоб здійснити давні польські мрії про забезпечення польського панування в Галичині. Представники Наддніпрянської України в Варшаві не могли поважно ставити питання про те, щоби поляки зреклись Галичини й інших західних земель для української держави, яку ще треба було творити, бо Східня Україна була окупована в той час більшовицьким військом. От. Петлюра вірив тоді, що поляки хотять, щоби була українська держава за Збручем. Але факти показали скоріше, що тодішні польські провідники хотіли лише використати український рух, як карту в політичній грі. Як зазначає в своїй історії 1919—20 рр. О. Доценко, поляки, ведучи переговори з головою дирекції УНР, Петлюрою, одночасно посилали тайно своїх людей до відомого руйника

жарти, але щось інше, чого йому не розчовпати. Перехрестився, добув зід стола пляшку й мало не захлинувся з пересердя.

Вістка про те, що колишній писар Війська Його. Королівської Милости Запорозького, чигиринський сотник і пан на Суботів, замість свого ворога й напасника Чаплинського помандрував в острів, вдарив в Чигирин, мов грим з ясного неба. Не буюж дитини в Чигирині, для якої було б тайною, що це справа Чаплинського. Всі знали про його напад на Суботів, усі кляли його за смерть нікому невинного сотниченка, всі з обуренням дивилися, як чигиринський підстароста не вгавів і далі на честь і горло Хмельницького наставляв. Ніхто не міг вийти з дива, де набралася в пана хорунжого коронного стільки довіри до підшептів Чаплинського, але всякому було ясно, що все це добром не пахне. Та вже найбільш дивувало всіх те, що сам Хмельницький, такої кривди дізнавшись і такий деспект переживши, ніби не ворухнувся доі рукою, щоб змиритися з Чаплинським і

розчавивши його мов глисту, коли вже не свою кривду тяжку відомстити, то бодай гонор сальвувуючи, до дальшої руйнації свого добутку не допустити. Мав же Хмельницький і почт семенів чималих, мав приятелів можних, а коли захотів, то цілий чигиринський полк міг би рушитися й напасника рознести на шаблях...

Тимчасом пан Хмельницький, не то що не наступав на свого противника, але й не пробував боронитися перед ним, а навпаки — сам у наставленні ним пастки пхався, поки резолюції пана краківського не дїдавсь, сам до острова, мов ягня безборонне помандрував, небезпеку для горла свого накликуючи. Всі дивувалися, але кожному ставало ясно, що тут якась дивна й таємна гра, що добре буде, як тільки вона на самому підстарості окошиться. Тому теж від хвилини, як брама острога заперлася за паном Хмельницьким, юрба міщан та посполитого народу зібралася довкола острога, наче дожидаючи якогось невідомого, але напевне незвичайного спектаклю. (Дальше буд.)

Махна, чи не дасть він вигідніших умов Польщі, ніж Петлюра...

Договір у Варшаві поляки продиктували делегатам Української Народної Республіки. Дістали кордонну лінію по течії Збруча, далі через крем'янецьку височину на схід від Здолбунова і Рівного аж до р. Прип'яті. В договорі згадано і про східні „історичні границі” польської з року 1772, до яких Польща „визнала право України”. Навіть забезпечені були спеціальні права землевласників польської національності в Наддніпрянській Україні... Але все це були хитрощі, кривдущість і обман. Полякам не треба було ніякої України, малої чи великої, вродно. Вони мали свій план — „натиску на схід” — і жертвою цього натиску мали бути в першу чергу українці. Польські шовіністи нахвальнося, що в Галичині через 25 років не буде українців! Тому вони міркували цілком „логічно”: якщо буде якась українська держава, то вона буде охороняти права українців під польським пануванням. Тому краще не треба України, поділимося українськими землями з Росією! Так і зроблено. Всупереч 4. точці варшавського договору, де сказано, що польський уряд не буде заключати ніяких міжнародних договорів, направлених проти Української Народної Республіки, Польща, здобувши перемогу над більшовицькою Росією з видатною допомогою українців, заключила мировий договір з советським урядом. Хоч Українська Галицька Армія, побувавши в руках Денікіна та під диктатурою больше-

ФРАНЦУЗЬКА РЕАКЦІЯ ПРО ПОДІЇ У СКАНДИНАВІЇ

Американська преса доносить, що французька опінія дуже різко відмежовує англійську програму в Скандинавії від загальної аліантської справи. Французи просто твердять, що це чисто англійська справа, дарма, що в Норвегії були „акож т. зв. альпійські стрільці, спроваджені з французьких Гіренів.”

Ось що пише передовиця жиневська „Гренуар” з 11-го квітня 1940 р. (отже два дні по інвазії Данії й Норвегії):

„Від початку російсько-фінляндського конфлікту та від ходу, який брала війна, було ясно, що скандинавський півострів стане фатальним та важним театром операцій. І через те ми не переставали до-

магтися висилки інтервенційного корпусу до Фінляндії. Однак причини, більш політичні ніж мілітарні, а саме бажання не спровокувати війну з СССР, який проте вилетав у війну, були перешкодою у висилці такої експедиції. Якщо ми були не надумувалися довго, а після поміч Фінляндії, нині ми не потребували слати наших жовнів до Норвегії. Вони там уже були.”

„Данців та норвежців, які зрештою сподівалися від даного того, що сталося, хіба німецька атака не заскочила. Бо їх уряди робили й такі низькі уклони, щоб не сказати вже пониження, у відношенні до їх грізного сусіда, однак на що все це здалося?”

„Норвезький уряд публично виявив, що німці загрожили інвазією, якщо Норвегія непустить через свою територію аліантські війська на поміч Фінляндії. Однак вона відкинула рішучо таке саме домагання аліантів, і вона, подібно як Швеція, впливала на Фінляндію, щоб ця не домагалася помочи від Англії та Франції.”

„Через цей дипломатичний маневр Німеччина віддала неопінені прислуги москалям, які не осягнули би були такої скорой перемоги над фіннами. Між Гітлером і Сталіном, подібно як у відношенні до Польщі, вже все було уладжене та приготоване. Англії ці французи мають в особах тих двох диктаторів не двох ворогів, а лиш одного.”

„Деякі ще пробують заперечити це. Скільки треба ще часу, скільки подібних ударів, щоб решта зняла поволоку з очей?”

Переповівши всі воєнно-стратегічні спроможності Данії, Норвегії та Швеції, як і ті, які мала до вибору гітлерівська Німеччина, стаття розводиться над правдивими причинами такого швидкого під-

бою: „Не шукайте дуже далеко причин того, що сталося. Данія від довгого часу є державою соціалістичною більшістю. Це саме є в Швеції та Норвегії. Скандинавський соціалізм, яким деякі люди в Англії та Франції захоплюються, бо він є „консервативний”, відзначається комп'юлетним браком відчуття національних інтересів. Через виборчу демократію він зрадив основний обов'язок уряду — боронити за всяку ціну існування та незалежності краю. Щоб уникнути для своїх виборців найменших тятарів, соціалісти звели до нічого військову службу. Вони переконали свої маси, що подібні зусилля цілком непотрібні. Зрештою, не треба нам більше вичисляти, що можуть зробити соціалісти. Ми мали на власні очі нагоду бачити, за їх панування, на жаль досить довго (натяк на „народний фронт” „Блюма. Прим. Редакції). Призначення продукції тяжкої артилерії, літаків, повзів і т. п. — це незаперечні докази їх активності. І тому на початку конфлікту ми не мали відповідного приладдя, потрібного до пробивання сильно укріплених фортифікацій.”

„Ті, що спішаються критикувати нашу найвищу команду, повинні це брати під увагу. Наші військові керівники, ген. Гамелен та Жорж, провадять війну з дуже інтелігентною тактикою. Якщо б на початку війни, коли ще держалася Польща, наша армія була заатакована через Бельгію ліпшою Зігфріда, яка в тому місці не була ще достатньо укріплена, то велика битва була б дуже важною, якщо не рішальною результатом. Однак ця можливість була нам відірвана. Тепер не остається нічого більше як те, що робить наша каміда: удосконалити нашу армію, наші лінії оборони, очікувати приходу більшого англійського війська та продукції воєнного матеріалу.”

„Сила нашої армії дійшла до такого ступня, що Німеччина, хоч хотіла б скоро поступати, не відважується атакувати. Терпеливість наших жовнів, їх зав'язання та рішуча дисципліна запіля — оце вимоги. Крім того потрібна безастанна та справді успішна боротьба проти комунізму, зрадника вітчини, пляшки зневіри та зради.”

З цього видно, що французи є, щоправда, заскочені норвезькою несподіванкою, однак льовлять до свого уряду та свідомі грізного моменту і таки йдуть із затисненими зубами вперед.

КРИТИК ЧЕЙМБЕРЛІНА.

Сер Роджер Кейс, близький приятель Вінстона Черчилля, адмірал англійської флотії, що в парламенті гостро критикував політику прем'єра Чеймберліна в Норвегії.

ЯК ХОЛОДИТИ В СПЕКУ ХАТУ?

Щоб охолодити в спеку хату, треба повісити на відкритому вікно змочене полотно. Воно, випаровуючи, знімає теплоту й робить температуру нижчою на 5 ступнів.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ
ЄВРОПИ.

Під таким заголовком написав американський публіцист Алфред М. Бінгем цікаву книжку. Очевидно, вона не пише про те, що в Європі є, бо Злучених Держав Європи ще нема. Він пише про те, що має бути.

На думку цього автора, якщо Європа має бути врятована від повного занепаду, держави Європи, малі й великі, парламентарні, нібито-парламентарні й ясно тоталітарні, повинні би створити щось у роді Злучених Держав Америки, себто піддатися під спільну центральну владу.

Що з Європою справа стоїть зле, це певно. Що їй треба основної реорганізації, це так певно. Що створення Злучених Держав Європи могло би бути початком кращого, можна припустити. Однак як заставити держави Європи створити федерацію? Отсе найбільша трудність у цілім плані. Як заставити великі держави піддатися центральній владі, котра будучи буде обмежувати владу кожної держави зокрема?

ПИТАННЯ МЕНШИН.

Другим важливим питанням для розв'язання Злучених Держав Європи було би питання меншин: як захоронити меншини перед утиском більшості?

Бінгем радить створити для цієї справи спеціальні суди меншин. Крім цього в межах кожної держави на домагання меншин, що живе збитою маю, мала би бути створена для такої меншини „федеральна територія“.

Ці пляни цікаві як спроби розв'язати важливе питання. Чи цей саме план удасться, це ще велике питання. Колиб навіть повстали Злучені Держави Європи, не виключена й така можливість, що кожна держава, що має свої меншини, згодилася з іншими державами з такими меншинами не звертати уваги на волю меншин. Як це сказав один австрійський міністер до мадярського прем'єра: „Ви правте своїми варварами, а ми будемо правити своїми“.

ПОЩО ЧИТАТИ?

Відомий англійський письменник В. Сомерсет Мом ділять людей, що читають книжки, на три групи.

Одні читають на те, щоб навчитися; це, на його думку, похвальне. Інші читають лише для приємності; це він вважає невинним. Треті „волили би читати каталог крамниць для жовтірів і моряків, ніж нічого не читати“. Цього він не вважає ні похвальним ні невинним.

Тепер він написав спеціальну книжку, в котрій збирається подавати поради тим, що люблять читати для приємності. Він видно вважає це питанням добору літератури для таких людей дуже важливим. Що сказав би він, якби йому прийшлося добирати книжок для людей, які зовсім не люблять читати?

КОНЕЧНІ КНИЖКИ.

Мом подає в цій своїй книжці (під заголовком: Книжки й ви) спис книжок, котрі кожна людина повинна прочитати. Є там книжки англійські, американські, французькі, російські й інші. Всіх коло 75. Кожна з них представляє, на думку Мом, постійну цінність: хто її прочитає, той навчиться з них багато.

Поява цієї книжки цього англіця пригадує появу книжки американця Мортимера Дж. Адлера, котрий не так давно написав книжку про те, як читати книжки.

У цей спосіб один англій-

У СПРАВІ КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Конгресовий Комітет пригадує ще раз, що повноважні делегатів на Конгрес мають бути вислані на руки секретаря Конгресового Комітету, п. А. Цурковського у Філадельфії, найпізніше до 15-го травня. Кожний делегат має мати при собі другий примірник повноважень.

Гості, що бажають бути на Конгресі, мають зголоситися теж наперед у секретаря Конгресового Комітету і подати у зголошенні, до якої української організації, що бере участь у Конгресі, вони належать.

Кожний делегат одержить у день Конгресу після провірення повноважень карту вступу і відзнаку, що коштує 50 центів. Гостям будуть видані при вступі окремі карти і відзнаки, що коштують теж 50 центів. Вступ на концерт один долар.

Організації, що висилають делегатів, мають оплатити самі кошти подорожжя. Крім того кожна організація повинна спричинитися датком до зібрання Конгресового Фонду.

УРАД УКРАЇНСЬКОГО
КОНГРЕСОВОГО
КОМІТЕТУ

Голова — Микола Мурашко.
Адреса:

NICHOLAS MURASZKO
81 Grand Street, Jersey City, N. J.

Секретар — Антін Цурковський. Адреса:

ANTIN CURKOWSKY
817 North Franklin Street
Philadelphia, Pa.

Касієр — Степан Корпан.
Адреса:

STEPHEN KORPAN
524 Olive Street, Scranton, Pa.

Контрольор — Василь Шабатура. Адреса:

WASYL SHABATURA
527 Second Ave., Pittsburgh, Pa.

Англійська назва Комітету:
Ukrainian Congress Committee
of America.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Брат. О. Николія, від. 104, відбуваються в середу, 15-го травня, тобто в годині 7, ввечір. Проситися всіх членів місцевих і поза місцевих клубів на ці збори, бо є важкі справи до погодження. Так само проситися до Брат. каси, щоб виплатили свої довги, бо інакше будуть сусуповані. Т. Юшик, предс.; В. Степко, кас.; Г. Мисак, секр. Адрес секретаря: Н. Мисак, 331 Alpine St., Perth Amboy, N. J.

НОВА ЖЕРТВА.

Двадцять миль від Белефонту, Па., в котрому недавно згинула дівчина Рейчел Тейлор, знайдено тіло другої дівчини, Фей Гейтс.

сський автор пробає радити читачам, що читати, а один американський автор радить, як книжки треба читати, щоб приносити читачеві найбільше користі.

Обі книжки мимоходом є відбитком культури двох перредових народів. Може навіть ці книжки розкривають питання: чому саме ці народи ведуть перед у світі?

3 ДНЯ

НОВИЙ ПОГЛЯД НА
ДОВГИЙ РІК.

Світова преса з 30 квітня ц. р. принесла з Парижу вістку, що старенький 80-літній учений, д-р Жан Бенсанкон, який ціле своє життя студіював над тим, як треба жити, щоб дожити довгого віку, опублікував тепер свою наукову працю, в якій подає висліди своїх дослідів. На здивування і переляк тих, що від життя старалися вирвати можливо найбільше число літ, він каже, що „тверезість нікому не притинила віку; також не причиною нікому віку голодування“. „Дж, скільки можеш“, каже він. Він радить старшим людям замість кави чи чаю випити чарку горівки. Він навіть каже, що для здоров'я англійська горівка більше робить, ніж англійський чай. Він далі радить по 40-році уникати гімнастики і фізичних вправ, бо вони надворувають серце. Та найдивнішим його твердженням є те, що щоб жити довго, треба пережити різні хвороби. „В дійсності це майже неможливо довго жити, не хорувавши час до часу на ту, чи цю хворобу, що я називаю „відпочинковим часом“, бо в часі хорування чоловіка життя звільнюється, щоб опісля знов розпочатись із зміцненою енергією“, каже він.

ПОПЕРЕДНІ НАВЧАННЯ.

Попередні вчені говорили що інше. Вони казали, що треба уникати сильних напиків і радили їсти умірковано. „Краще недоїсти, ніж переїстися“, казали вони. „Бо далеко менше хороб'яється від недоїдання, ніж переїдання“. Також учили гімнастикуватися і виконувати різні фізичні вправи навіть до пізнього віку. В бібліотеках можна здібати сотки книжок, що з науковою докладністю доказують, що треба так поступати. Є також багато книжок, між ними відома книжка П. Мілера, данського гімнастика, як треба гімнастикуватися; і то не лише молодим, але і старшим людям. Сам Мілер завав свою гімнастику в досить пізнім віці.

Ці засади так вкорінилися у наших переконаннях, що тяжко тепер повірити в те, що каже д-р Бенсанкон. Всітаки останній має 80 років і ще живе, зате славний данський Мілер далеко не дожив до цього поважного віку і вмер раніше, хоч своєю гімнастикою виробив собі гарні м'язи і гарну тілесну поставу.

НІЧОГО НОВОГО ПІД
СОНЦЕМ.

Наукові погляди на різні справи часто змінюються. В однім віці люди вважали одне за мудре, в другім — друге. Приймавши щось друге за „мудре“, люди сміються з прешого, що воно було „дурне“. Та ось з'являється якийсь

Бенсанкон і „дурне“ знов називає „мудрим“.

Дехто скажиться, що в нинішніх часах годі сказати щось оригінальне, щось таке, чого ніхто передтим не сказав. „Старий Конфуцій знав усе“. А. Езоп і Сольон. Сократ чи десятки інших грецьких старих філософів! „Греки мають на це слово“, кажуть американці. Яку мудрість нині чоловік не втя, коли подивиться до книжки, побачить, що та мудрість вже була кимсь іншим сказана і то не раз давно, тисячу, чи дві тисячі літ тому.

Це знеохочуюче.

ОРИГІНАЛЬНІСТЬ.

Але так чорно воно виглядає лиш у першій хвилині. Бо, не звертаючи уваги на це, що всі мудрощі на світі повинні ходили раніше наші попередники і гейби нам нічого не лишили, ті мудрощі наших попередників такі противорічні, такі різноманітні, що нині треба мати більше розуму, ніж колинебудь пердтим, щоб у тих винайдених мудрощах визнатися.

Кожна суспільна наука має томи наукових книжок, що об'єднують її і що її опрокличають. Кожне наукове твердження спутане якимсь протитвердженням. Кожна справа має дві сторони медалі. Чим більше зачитується чоловік у тих „правдах“, тим більше замішання вони викликають у голові чоловіка. Коли він не має свого власного розсудку, коли він не є „оригінальний“ — він пропадає людина.

Бо хіба легко визнатися у засадах П. Мілера і д-ра Бенсанкона, полишивши на боці свій власний розсудок? Це неможливо. Один з них радить цілковито щось противне від другого. Колиб хто хотів буквально повірити в обі засади, то здурів би, або дістав би мізковий параліж.

Індивідуального думання на світі ніщо не заступає. Воно мусить усе існувати. І чим більше наукових книжок накопичують наші нинішні бібліотеки, тим більше кожний чоловік мусить уживати свого власного розсудку. Книжки, це немов кліявий фортепіяну: ними треба як слід орудувати, щоб добути з них справжню музику.

ДЛЯ РОЗРИВКИ І ЗАБАВИ

212 ГАРНИХ ШТУК ДО 212 ЗАБАВИ

УКРАЇНСЬКИЙ
ШТУКАР

книжка до забави й вивчення гарних й задіяльних штук
ЦІНА 30 ЦЕНТІВ

НАЙКРАШІ
ЗАГАДКИ І ЗАБАВКИ

— для —
СТАРИК І МОЛОДИХ
ЦІНА 20 ЦЕНТІВ

ЗА ОБІ 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:
"СВОБОДА",
81-83 GRAND STREET,
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ФІЛАДЕЛЬФІЇ, ПА.,
І ОКОЛИЦІ.

Повідомляється відділі У. Н. Союзу в Філадельфії і околиці, а то: МІЛВІЛ, ВІЛІНГТОН, ЧЕСТЕР, БРИДЖПОРТ, БРИСТОЛ, КОТСВІЛ, ФЕНІКС-ВІЛ, КЛІФТОН-ГАЙТС, ТРЕНТОН, ПАТСВІЛ, ФРЕНКФОРД і ФІЛАДЕЛЬФІЯ, що

В НЕДІЛЮ, 19. ТРАВНЯ (MAY 19, 1940)

в годині 2. ПОПОЛУДНІ

в ДОМІ ТОВ. УКР. АМЕР. ГОРОЖАН,
847 Н. Френклін вул., Філадельфія, Па.

ВАЖНІ ЗБОРИ

в справах У. Н. Союзу і організування нових членів в передконвенційнім році.

Погаданам є, що на ці збори явилися урядники відділів, то є: предсідники, секретарі, касієри і делегати на останню конвенцію У. Н. Союзу з Філадельфії, а з подальших околиць щонайменше по одному представникові. На ці збори прибує головний рек. секретар п. Д. Галичина. Збори скликає і до співучасті запрошує комітет Філадельфійських відділів У. Н. Союзу.

111.16
Степан Слободян, голов. радний У. Н. Союзу;
Семен Рудакевич, предс.; Степан Гайзаль, секр.;
П. Чолпик, кас.

Чеймберлін по дорозі до парламенту, де його політику гостро критиковано.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ
В АМЕРИЦІ

СТЕМФОРД, КОНН.

Вибір делегата на Конгрес.

З ініціативи голов місцевих товариств та віцекратора стемфордської Українсько-Католицької Семинарії та душпастиря, о. Омеляна Ана-невича, зібралася громада стемфорду на збори в Світлий Понеділок, щоб застановитися над участю нашої української громади на Конгресі Американський Українців. Репрезентовані були всі товариства, що стоять на українській національній платформі та парохії. Після живої дискусії порішено взяти участь у Конгресі та скидати сходи на умандавання представників згаданих стемфордських організацій по 3 від кожної на неділю, 29. квітня, в цілі вибору делегації на Конгрес. Ті сходи відбулися. Делегатом усіх стемфордських організацій вибрано однодушно проф. Миколу Чубатого, а на випадок його перешкоди Ілька Михайлишина, секретаря відділу УНС, ч. 350. На цілі Конгресу призначено \$25.

КОГОЗ, Н. П.

Підготовка до парадів.

Про невелику, але поступову громаду в Когоз уже не раз писалося в українських часописах. Місцеві українські громадяни зорганізовані як слід у різних товариствах, братствах, сестрицтвах, клубах. В них є старші і молодші, жінки і чоловіки. Тепер повстала ще одна організація, за почином місцевого вчителя Мирона Сольського — це є організація молодих українських дівчат від літ 12 до 16. Вона вже має 32 члениці, з яких більша половина є теж членицями У. Н. Союзу.

Це товариство заложило в себе український „дром кор“, у якім дівчата грають на трубах і бубнах. Дня 19 травня ц. р. в неділю пополуудні, заходами того товариства відбувся перший великий фєстин в українським парку, з цікавою програмою. На той день запрошено 12 чужинських „дром корів“, що візьмуть участь у параді і контєсті. Школа американських військових кадєтів 4 компанії також бере участь у цій параді, в часі маршу. Поверх 500 пластунів (бой скавтів) будуть машірувати, також буде йти презентація міста Когоз, пожарники, поліція й інше, щоб тим виявити свою пошану до українців і першого українського „дром кору“ в нашій місті, а можливо в цілій Америці. Головою комітету, що займається влаштуванням цього фєстину, є п. Доногу: до комітету входять інші військові старшини, що подають науку для нашого товариства.

Українські костюми, в які будуть одягнені члєниці укра-

кове Товариство.

Здаючи собі справу, яку велику користь може принести таке товариство для нашої громади — директори рішили повести в травні велику кампанію за розбудову товариства.

Хто може бути членом в цьому товаристві?

Членом Будівельно-Позичкового Товариства є 1) кожна особа чи правна одиниця (товариство), котра вкладає свої ошадності на відсотки; 2) кожна особа, яка зичить у товаристві гроші на дім чи фарму на довгороченцеві сплати (10—15 років).

Для підготовки цієї праці рішено:

1) Зробити точний спис усіх наших громадян у Філадельфії й околиці, котрі мають перші моргеджі на своїх домах чи фармах, або бажають дістати такі моргеджі на менші відсотки.

2) Просити всіх свідомих наших громадян і організацій, щоб вкладали свої ошадності на щаднічє книжечки українського Будівельно-Позичкового Товариства. На ошадностях товариство гарантує 3% відсотки та окрему дивіденду, в залежності від річних зисків.

В минулому році ці зиски товариства були 6½%.

Письменні запити у цій справі можна слати на адресу секретаря: W. GALLAN, 1134 Atwood Rr., Philadelphia, Pa., або усно кожного понеділка від год. 7—9 в українській галі.

Дотеперішні обчислення вказують, що в самій Філадельфії є поверх 1,000 наших людей, які мають власні реальності. В околиці Філадельфії, як Честер, Квейкертавн і інших місцевостях є поверх 4,000 українців, що мають свої фарми чи діми.

Коли би припустити, що на кожній реальності є тільки \$1,000 моргеджу, та що всі ці моргеджі перенесено до українського Будівельно-Позичкового Товариства, то це даєб суму п'ять мільонів доларів. В дальшому це значилоб, що \$300,000 (триста тисяч доларів) річного прибутку осталося би в наших руках, а кільканайцять молодих хлопців і дівчат мали би постійну працю.

Чи можливо це здійснити? Директори будівельного товариства і дотеперішні члєни рішучо відповідають: Так! Треба тільки доброї волі, розуміння справи та віри у свої власні сили. А про це в другій статті.

Д-р Володимир Галан.

CHURCH
OF GOD
TOMLINSON

ВІН Є ТЕЖ ЕПІСКОПОМ.

Евстакію Паклічелі, котрий чистить вулиці для міста Нью Йорку, був недавно висвячений на єпископа Церкви Бога в ньюйорському передмісті Джемейка. Він проповідє в церкві в неділю, а в будні дні далі замітає вулиці. Проповідє по італійськи.

М. Костишин.

МАМІ

О, Мамо! Чи бачиш, як дише весною?
В пелюхах природа гордиться красою,
Як шовки зелені пишно надіває,
Мов Твій день в обіймах ширю пригортає.
А-шлях, наче стелить з травневих китиць,
Бо Ти як квітання земських красавиць.
Ти Мама, бо в славу рід людський плекаєш,
Хоча відпочинку хвилини не маєш,
Так ніжність мов цвітка красою леле,
Дитина при Тобі плакати не сміє.
Ти все благородна, хоча не дієш,
Смієшся, цілуєш, голубиш, пестити.
Любови Твій погляд вогнями палає,
Як сонце на небі світить, не згасає,
Хоч хвиля турботи часами наляже,
Придавши, і серце на верх не покаже.

Як таємно мучать хвилини сумні
Твій лагідний погляд як десь на весні.
О, Мамо! Чи чуєш, як пісні дунає,
Мов звуки з гітари гомін відбиває.
Он пташка щебече, там леготом віє,
Черешні в обноні, трава зеленіє,
Наповняй красою утомлену грудь
І в час Твого свята щасливою будь.
Відпочинь, всімнішся, бо завтра вже спіє,
Відродження наше упасти не сміє;
Світ в кров занурився, Мамо, це не жарти!
Займай чоло гордо, стали сильні гарті,
За свій край, за наріч калічі підіймай,
До борні за волю лицарство плекай.
Хай день Твого свята дасть красу нагоду
Хрест нести з любови для свого народу
І з ним запалити душу молодую,
Щоб юні обрали ниву золотую.
Хай труд виростає у славу для нас,
Будь благословенна, Мамо, по всяк час.

ДВА САМОГУБСТВА У
ВІННІПЕГУ

В неділю ввечері, дня 31, березня, дві особи поповнили самогубство у Вінніпегу, а дві інші, які пробували поповнити самогубство, знаходяться в шпиталі.

16-літня дівчина, Людвіна Назімець, яка працювала в приватному домі при вулиці Дер-бі, скошила з високого Арлінгтон моста, який переходить понад сіпярський залізничний. Вона померла три години пізніше. Походила з Комарно, Ман.

Т. І. Дейвис, який працював як клерк у банку, застрівся на вулиці в 6-тій годині ввечері.

Друга дівчина, 21-річна Кей Сміт, скошила з моста Салтер і тяжко побилася. Її забрано до Джеренал шпиталю.

Жовнір Фред Моро перерізав собі жилу на руці в ресторані. Його забрано до військового шпиталю.

ЗВОРУШЕННЯ ВИНАЖУЄ
ЛЮДСЬКУ СИЛУ

Є люди дуже зворушливі. Є й такі, що мало коли зворушуються. На зворушливість людини має багато впливу також і підсоння. Люди теплих країн більше зворушливі, як ті, що живуть у холодних країнах.

Кожне глибоке зворушення зуживає величезну кількість життєвої сили. І власне тому дуже зворушливі люди майже постійно тріщать дуже багато своєї життєвої сили. І тому не стає їм сил там, де праця потребує довгого напруження. Тому менше зворушливі люди, хоч і до всього беруться повільніше, то мають за те більше сили й витривалості.

Тож не хвилюйтеся глибоко і від дрібної образи, або малою смутку. Шануйте свою силу!

УБІВ ЧЕТВЕРО ЛЮДЕЙ.

37-літній директор школи в Пасадені, Каліфорнія, Верлін Спенсер, пострілів в урядників школи, 3 нех 4 згинув. Потім пострілів себе самого, але не вмер. Поліція думає, що він має манію переслідування.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. Місячні збори Тов. Український Клуб Поступовий, від. 70, відбулися в вівторок, 12 травня, в год. 7. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Файт ул. Просити всіх членів, щоб прибули на збори, бо є важкі справи до погодження, які будуть обговорені на зборах. На тих зборах члени отримають чеки від У. Н. Союзу, як відвідувачів. Приведіть своїх кривих або майомих, щоб їх вписати в члени У. Н. Союзу і до Товариства, за що вистанете добру нагороду. Внесіть свої діти до У. Н. Союзу, бо то є найкраща і найкраща асерурація для ваших дітей, бо за 25 ц. місячної плати ваша дитина є забезпечена на \$500, а по 16. році життя може вступити до старших членів без лікарського свідоцтва і має один рік вільний від оплати. — Григорій Когут, предс.; Михайло Самойл, кас.; Антін Онисик, сек. Адреса секретаря: Anthony Onysyk, 117 Lake St., Jersey City, N. J. Phone: Journal Sq. 2-4298.

ДЖОВ АДОНИС,

котрого ньюйорська поліція посядує за довгу низку злочинів: викрадення осіб, вимушення, побори. Його помічника, Сема Газберга, арештовано недавно в Каліфорнії.

ЗАСУДИЛИ ЖІНКУ ЗА
ВИМУШЕННЯ

У карному суді в Нью Йорку засуджено 41-літню паню А-йону Нюдженд за вимушення. На розправі показалося, що вона добула від одного біржевецька \$1,600 загрозую, що вона відкриє перед його родиною певні речі про нього.

Вона мала адвоката, але під час розправи відібрала йому повноважність і доматалася від судді признання її права боронитися самій. Суддя вволив її волю.

ВОВКИ ПЕРЕСЛІДУВАЛИ
РОДИНУ З 4-ОХ ОСІБ

Неприємну пригоду мав Р. Грей у дистрикті Форт Верміліон, який вертався від сусіда з жінкою і двома малими дітьми. Грей не мав при собі ніякої зброї, коли побачив, що за ним і за його родиною йдуть слідом 5 великих лісових вовків. Вовки виглядали так, немов цілком не боялися людських істот. Ішли за родиною слідом кілька миль, аж недалеко до дому зникли в кущах. Грей казав, що вовки в дійсності слідили не його, але лось, який, утікаючи перед родиною Грея, забіг на подвір'я фарми Ф. Терієна.

СТРИЛАННЯ НА ТЛІ ПОДРУ-
ЖОГО НЕПОРОЗУМІННЯ

Два детективи прийшли в п'ятницю рано до дому 34-літнього Емерсона Стернса в Гартсдейл, Нью Йорк, щоб вручити йому судовий приказ забрати з дому свої речі. Стерне і його жінка жили в домі його родичів, але три місяці тому жінка випроводилася й пішла жити окремо. У п'ятницю рано жінка прийшла на поліцію й обвинувачувала свого чоловіка і його батька, що вони не хотіли їй видати її речей. Поліція вислала тоді двох поліцаїв до мешкання родичів чоловіка з приказом видати ці речі. Поліцаї не вдалося рано побачити Стернса й вони приїхали з приказом вдруге пополюди. Коли один підійшов до дверей і подзвонив, Стерне без ніякої о-стороні почав з дверей стріляти. Поліцаї, котрий був при дверях, дістав два постріли, один з них у голову, другий у груди, а детектив, що сидів в авті, постріл у груди. Потім Стерне ввів на своє авто й відїхав. Поліція, повідомлена ранимими поліцаїми, вислала за ним погоню й алярм. Дві години опісля один поліцаї з іншого міста побачив описаний в алярмі автомобіль на дорозі під лісом. Він пішов слідами, що вели від авто в ліс, і знайшов під деревом у лісі тіло Стернса. Коло нього був револьвер, котрим він поклав кінець своєму життю.

Оба поліцаї знаходяться в шпиталі, поважно ранені. Обом дають трансфузію крові.

ПОЖАРИ ЛІСІВ

Лісовий уряд стейту Нью Джерзі начислив у п'ятницю 28 лісових пожегів. Горіло разом коло 1,199 акрів. Найбільший з них захопив коло 700 акрів соснового лісу.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д. М. С. І СТЕМПЛЬОВА НА РІЧІ.

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Тел. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.

Аналіз крові для подружжого свідства.

Геморойди й жидляки лікуються без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,

NEW YORK CITY, Room 14.

GRAMERCY 7-7697.

Офісові години: 10—8; неділя 11—2.

Жінка-доктор до обслуговування.

Х-м. Флюорокон. — Екзамінація \$20.00

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

НА ФІЛЬДЕЛФІО

І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

Самуїл Р. Канай

Український

ПОГРЕБНИК

Цілий похорон

навіть за \$150

433 State St.,

PERTH AMBOY, N.J.

Phone: P. A. 4-4646

ФІЛЬДЕЛФІА І ОКОЛИЦІ

ІВАН ГАСИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

3948 N. SMEDLEY STREET,

SAGAMORE 3563 PHILA., PA.

Мирон Литвин

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць як далеко поїз

Ньюарком. Вразі потреби теле

фонуйте до нас. Обслуга шира

і чеша. — Office

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджу погребам по ціні як

низькій як \$150.

Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals at low as \$150

Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ

В БРОНКС, БРООКЛІН, НЬЮ

YORK І ОКОЛИЦІ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-6577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ

ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХО-

ДИТИСЯ ЧАСОПИС

„СВОБОДА“.

ЧИ КЕЛЬТИ СПОРІДНЕНІ
З УКРАЇНЦЯМИ?

Нераз, коли прислухуєшся до народніх пісень шотландців, ірландців та валійців (вельшів), особливо до стародавніх пісень, то відчуєш щось близьке та знайоме. І приходить на думку гадка: „Як би могли бути кельтські народи споріднені з українським народом?“ І чи справді є яке споріднення між українцями та кельтськими народами? Мовою, вдачею та природою кельтські народи дуже відмінні від українців. А те, що деякі стародавні мелодії пісень українських подібні до мелодій кельтських народів, можна вяснити в легкий спосіб.

Є історичні докази, що кельти, поки розселилися в західній Європі, жили в наддунайських країнах і навіть почасти на степовій смузі України. В найбільшій силі кельти були яких 300 літ перед Христом. Їхня держава простягалася серединою Європи прямо від Атлантики, через степи України, аж до Каспійського моря в Азії. А є й такі історики, що кажуть, що на

тисячу літ до Христа й попередньо до степова смуга України аж по Каспій була прямо батьківщиною кельтів. А слов'яни жили тоді в лісах, на північ від Карпат, між Вислою та Дніпром. Значить, що українські племена, мабуть, сусідували з кельтами за давніх часів, ще перед християнською добою, і могли тоді й трохи споріднитися з ними, бодай культурно. Та коли в другому віці по Христі знад долишньої Висли посуналися на українські степи й на Балкан готи, німецьке племя, а два століття пізніше з Азії загналися аж на Угорщину гунни, то кельтські, чи то галійські, племена посуналися на захід, аж за ріку Рен, і їх звязки з слов'янами порвалися.

Мати: Івасю, чому так пізно вертаєшся зо школи?

Івасю: Бо одна пані загубила долара, а ми всі помагали їй шукати.

Мати: Але що це тебе обходило! Таж ти міг іти додому.

Івасю: О ні, мамо, я мусів так довго тримати ногу на дошці, аж усі розійшлися.

НЕ ПОЧУВАЙТЕ СЕБЕ ТУПІ,
НЕРАДІ

КОЛИ зіпні, зо своїм болем голови, жовчистістю і почуттям задуття зробити вас нужденним і схильованим, пробуйте FEEN-A-MINT, делікатну розвіваючу жвачку. FEEN-A-MINT помаже кишкам вичищуватися легко. Ділає ніжно, але цілковито, приносить приємну полекшу. Малими, молодих і старих, дозрілих і дітей, хвалить FEEN-A-MINT. Дистаньте засіб для лівої родини за 10 центів. Платіть до СВОГО аптеки де нині і купіть довірну FEEN-A-MINT.

ЗЛОДІЇ ВКРАЛИ ДВА БУДИНКИ
В МІСТІ

Едмонтонські злодії здобули собі справдішній осяг тим, що вкрали в останнім часі два будинки. Один будинок вкрали вони при 9604-100 вулиці. Вони його розібрали і вивезли вантажними без дозволу власника, який є один з едмонтонських банків. Також забрали на сани і вивезено не знати куди малу хатину, що стояла при 118 вулиці і Джеспер Евено.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРґ

„Д-р Вонг, д-р Вонг!“ — повторяв зо смутком Пері. „І хтоб то думав, що він такий гарний чоловік! Я стільки разів образив його. Мені тепер невимовно прикро. Я так хотів би стиснути його руку і сказати, як я його шаную!“ Джанета успокоювала Перія. „Це не твоя вина, що ти його образив. Ти і ми всі часто не розуміли його“.

Втім у підземельних хідниках роздалися голоси багатьох людей. По кількох хвилинах до галі Панту ввірвався гурт вояків, на чолі Юкага. Це були раторці. З радістю вони заповили йому, що перемога над торським військом була цілковита. „Тепер ми можемо вертатися назад до цивілізації“, закликала радісно Джанета.

„А все це ми завдячуємо вам, Тарзане!“ додала вона. Тарзан мовчки прийняв це признання. Він тепер думав, що далі робити. Та не довго він над тим думав. Бо саме післянець мчався крізь нетри до нього його власна укохана дружина, Джейн, та просить його зустріти її на побережжі. Це була справді радісна

вістка. Через післянца Тарзан скоро постарався про те, що прибули його вірні вазіри. Їм він поручив стерегти Джанету, Перія і Дарнота та довести їх до цивілізаційного пункту. Сам Тарзан пустився верхами дерев у напрямку побережжя, де на кораблі мала прибути Джейн. Не прочував він, що перед ним нове нещастя. Кінець цієї пригоди.

(162)

ЦЕРГОВІМ ЧИСЛІ ЗАЧИНАЄМО ДРУГУ СЕРІЮ ЦИХ ПРИГОД ТАРЗАНА.